

## **АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕХНОЛОГІЙ ТА СИСТЕМ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УКРАЇНІ**

**Олексій Станіславович КВІЛІНСЬКИЙ,**

*доктор економічних наук, доцент,  
Сумський державний університет  
<https://orcid.org/0000-0001-6318-4001>*

Стрімкий розвиток інформаційних технологій і поширення систем штучного інтелекту (далі – ШІ) в Україні зумовили необхідність формування комплексного адміністративно-правового забезпечення ефективного управління цими процесами. Впровадження ШІ у сферу державного управління, економіки, освіти, медицини й інших галузей призводить до якісних змін у функціонуванні органів влади та створює передумови для оптимізації адміністративних процесів, підвищення рівня автоматизації та вдосконалення прийняття управлінських рішень. Водночас це викликає потребу у чіткій нормативній регламентації й ефективному контролі за використанням інноваційних технологій.

Адміністративно-правове забезпечення управління розвитком технологій і систем ШІ передбачає насамперед розробку та впровадження сучасної нормативно-правової бази, яка відповідатиме міжнародним стандартам і враховуватиме специфіку національного законодавства. Таке забезпечення має бути спрямоване на стимулювання інноваційної діяльності, захист інтересів держави, суспільства та особи, а також попередження ризиків, пов'язаних із неконтрольованим впровадженням ШІ. Однією з ключових передумов ефективності є міжвідомча координація дій державних органів, налагодження співпраці з науковими установами, бізнесом і громадськими організаціями.

З огляду на світові тенденції, Україна має інтегрувати свої підходи до управління розвитком ШІ у глобальний технологічний простір. Це потребує гармонізації законодавства з міжнародними актами та рекомендаціями провідних організацій, розробки механізмів регулювання етичних аспектів використання штучного інтелекту, забезпечення прозорості процесів і захисту прав громадян. Аргументовано, що лише комплексний, системний підхід до адміністративно-правового забезпечення дасть змогу сформувати безпечне, інноваційно спроможне середовище для розвитку технологій ШІ, забезпечити національні інтереси та сприяти сталому розвитку України у цифрову епоху.

При цьому варто враховувати, що «адміністративно-правового регулювання використання технології штучного інтелекту <...> знаходиться на проектній стадії – і в Україні, і в державах-членах ЄС

тільки розробляються проекти законів та підзаконних нормативно-правових актів, якими буде врегульовано всі аспекти використання технології штучного інтелекту. <...> з метою правового врегулювання використання технології штучного інтелекту доцільно прийняти окремий Закон України «Про штучний інтелект та правила його використання», яким регламентувати основні напрями та способи використання технології штучного інтелекту, правові наслідки використання засобів штучного інтелекту, включаючи відповідальність осіб, які розробляли алгоритми певної технології штучного інтелекту або використовують технологію штучного інтелекту із протиправною метою. Важливою є міжнародна взаємодія (співпраця) суб'єктів владних повноважень національних органів публічної адміністрації із зарубіжними колегами щодо вирішення ключових питань використання технології штучного інтелекту з метою напрацювання основних міжнародних принципів та правил застосування інструментів штучного інтелекту, а також порядку вирішення спорів у даній сфері суспільних відносин» [1, с. 43].

З приводу вищенаведеного зазначимо, що твердження про те, що регулювання перебуває на стадії проєктування, є справедливим, але потребує уточнення. Україна обрала шлях адаптації до EU AI Act. Проте адміністративно-правове забезпечення не може обмежитися лише одним законом. Нам потрібен не просто закон, а «жива» нормативна екосистема. Адміністративне право має запровадити регуляторні пісочниці (regulatory sandboxes) – спеціальні правові режими, де розробники можуть тестувати ШІ під наглядом держави без ризику величезних штрафів, а держава зможе вивчати ризики в реальному часі. При цьому адміністративно-правове забезпечення управління розвитком технологій і систем ШІ має чітко розмежувати відповідальність розробника (за дефекти алгоритму) та відповідальність суб'єкта владних повноважень (за неналежний контроль або «algorithmic bias»). Також варто наголосити, що міжнародна взаємодія, про яку згадує М.В. Серебро, – це не просто обмін досвідом, а питання національної безпеки. Україна має потенціал стати не лише імпортером правил ЄС, а й експортером унікальних норм щодо використання ШІ в умовах воєнного стану та в оборонній сфері. Це потребує створення міжвідомчих органів, які б координували адміністративні процедури на міжнародному рівні. Тому вважаємо, що Закон «Про штучний інтелект та правила його використання» має стати рамковим актом. Проте справжнє «управління розвитком» відбуватиметься через підзаконні акти та технічні регламенти. Основний виклик для України – знайти баланс між жорстким контролем (щоб захистити права людини) та стимулюванням інновацій (щоб не витіснити стартапи в інші юрисдикції).

Отже, розвиток і впровадження технологій ШІ в Україні вимагають не лише актуального адміністративно-правового забезпечення, а й гнучкої нормативної екосистеми, що здатна реагувати на виклики цифрової епохи. Гармонізація національного законодавства з міжнародними стандартами та впровадження інноваційних механізмів

регулювання, таких як регуляторні пісочниці, дозволять Україні стати не лише споживачем, а й генератором унікальних правових рішень. Важливо забезпечити баланс між захистом прав людини і стимулюванням інновацій, щоб сприяти сталому розвитку, зміцненню національної безпеки й інтеграції у світову технологічну спільноту.

### **Список використаних джерел**

1. Серебро М.В. Адміністративно-правове регулювання використання технологій штучного інтелекту: національний та зарубіжний досвід. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2024. № 70. С. 40–44. DOI <https://doi.org/10.32782/2307-1745.2024.70.8>